

Creditnotes

Informatiebulletin voor kapitaalgoederenexporteurs, banken, internationaal opererende aannemingsbedrijven en ingenieursbureaus

2010: Uit het dal dankzij de export
2011: Verdere groei van de export verwacht
Oekraïne: weer dekking voor middellange zaken

Fontijne Grotnes ontvangt een tweetal polissen onder de Fair Calling Facility

Bazel III: nieuwe kapitaalseisen voor banken

Atradius Dutch State Business ontvangt de OESO Environmental Practitioners

Exporteursbijeenkomst 15 december *(zie blz 11)*

Hoewel bij het redigeren van Creditnotes de grootst mogelijke zorgvuldigheid wordt betracht bestaat altijd de mogelijkheid dat bepaalde informatie na verloop van tijd verouderd of niet juist meer is. Atradius is dan ook niet aansprakelijk voor de gevolgen van activiteiten die worden ondernomen op basis van deze uitgave.

Inhoudsopgave

2010: Uit het dal dankzij de export
2011: Verdere groei van de export verwacht

Oekraïne: weer dekking voor middellange zaken

Fontijne Grotnes ontvangt een tweetal polissen onder de Fair Calling Facility

Bazel III: nieuwe kapitaalseisen voor banken

Atradius Dutch State Business ontvangt de OESO Environmental Practitioners

Risicovaststelling

Exporteursbijeenkomst/Laatste Nieuws

Landenbeleid

Overname van artikelen is toegestaan, mits integraal en met bronvermelding ISSN 1386-7598.

2010: Uit het dal dankzij de export

2011: Verdere groei van de export verwacht

Het jaar 2010 werd gekenmerkt door een voorzichtig herstel van de wereldwijde financiële crisis. 2009, het jaar waarin de Nederlandse export met ongeveer 12% daalde, lijkt al ver achter ons, maar de effecten ervan zijn nog steeds voelbaar. Binnenlandse particuliere consumptie en bedrijfsinvesteringen zijn nog niet terug op het oude peil. Het herstel is vooral te danken aan de Nederlandse export die in ras tempo het verloren terrein herwint, vooral in Duitsland en Azië. De groei in Duitsland komt overigens ook deels door de weer gegroeide Aziatische vraag naar onder meer machines.

Hoewel de uitvoer dus weer behoorlijk groeit, is de financiering ervan duurder geworden. Het kost banken meer dan voor de crisis om aan kapitaal te komen en dus is ook het uitlenen door banken duurder geworden. De verwachting is dat langlopende financiering blijvend duurder zal zijn.

Ook elders in de economie zullen de gevolgen van de kredietcrisis nog lang voelbaar blijven. Overheden hebben diep in de buidel moeten tasten om banken en andere financiële instellingen te redden. De begrotingstekorten zijn hoog opgelopen. Willen overheden niet onder hun schulden bezwijken, dan moet flink worden bezuinigd. Dit betekent minder uitgaven en dit gaat dus ten koste van economische groei. Daar komen de lasten van een vergrijzende bevolking nog eens bij.

Sommige landen zetten bewust in op depreciatie of het op een lage koers houden van de eigen munt. Immers, een goedkope munt betekent een concurrentievoordeel bij export. Als elk land dit echter doet, een soort haasje over dus, schiet niemand er iets mee op. Historisch gezien staat de koers van de euro nu relatief hoog ten opzichte van de dollar. Dit betekent in theorie een concurrentienadeel, maar daar lijkt de export nog niet veel last van te hebben.

Het feit dat veel landen uit het dal van de crisis kruipen heeft in 2010 ook zijn weerslag op het landenbeleid gehad. Zo zijn we weer regulier opengegaan op Kenia, Ghana, Honduras en Mali. Ook hebben wij op een groot aantal landen onze dekking kunnen verruimen of versoepelen, zoals op Azerbeidjan, Estland, Hongkong, Indonesië, Marokko, Rusland, Sri Lanka, Turkije, Vietnam en Zuid-Afrika. Een aantal van deze landen is van groot belang voor Nederlandse exporteurs van kapitaalgoederen. Toch is de opgaande lijn nog niet overal geheel te pakken. Er zijn in 2010 ook een paar landen geweest waarop wij onze dekking hebben moeten staken of verkrappen, zoals Iran en Madagaskar.

De gevolgen van de kredietcrisis waren in 2010 ook nog te merken in onze schade-uitkeringen. Terwijl wij in 2009 al flinke bedragen hadden uitgekeerd op de Golfregio (vooral Dubai), Oekraïne, Kazachstan, Mexico en Rusland, hadden sommige klanten van ons ook in 2010 nog met

wanbetaling of betalingsachterstanden van hun debiteuren te maken. Dubai en Mexico spanden de kroon. Maar op schadegebied was er ook positief nieuws. Qua totaalbedrag waren de claims aanzienlijk lager dan in 2009 en ook konden veel vorderingen alsnog geïncasseerd worden.

Vanwege de kredietcrisis is door de Staat een aantal maatregelen in het leven geroepen om de Nederlandse export een extra steun in de rug te geven. Vermeldenswaard zijn hier de werkkapitaaldekking, de exportkredietgarantie, de TASK-faciliteit en de faciliteit voor kortlopende eentransactiezaken op Rusland, Kazachstan en Servië. Omdat het inmiddels beter gaat met deze drie landen en particuliere verzekeraars er ook weer dekking op bieden, is deze laatste crisismaatregel dit najaar weer ingetrokken. De werkkapitaaldekking, waarvan de eerste polis in februari 2010 is uitgereikt, heeft een permanent karakter gekregen. En ook de exportkredietgarantie, waarmee banken makkelijker geld kunnen aantrekken ten behoeve van exportleningen, zal nog een paar jaar blijven bestaan. Over de TASK-faciliteit ten slotte, een top-up dekking waarmee de staat limieten, die particuliere verzekeraars hebben verlaagd, kan herverzekeren tot aan de oorspronkelijke limiet, valt ook het doek. De particuliere verzekeringsmarkt is weer voldoende hersteld.

Al met al zijn we over 2011 voorzichtig optimistisch, zij het dat wij de ontwikkelingen, o.a. in de Eurozone, nauwlettend blijven volgen. Wij hopen u het komende jaar weer te mogen bijstaan bij uw exportorders.

Namens alle medewerkers van Atradius Dutch State Business wens ik u een voorspoedig 2011 toe!

Johan Schrijver
Directeur Atradius Dutch State Business

Oekraïne: weer dekking voor middellange zaken

Na het ongunstige jaar 2009 is gaandeweg 2010 van een verbeterde kredietwaardigheid van Oekraïne sprake. Daarom is besloten om de staatsdekking voor transacties met een krediettermijn langer dan 12 maanden, die sinds februari 2009 was gestaakt, te hervatten. Er zijn wel beperkende voorwaarden. Zo is een onvoorwaardelijke zekerheidseis vereist in de vorm van een onherroepelijk accreditief of garantie van een acceptabele bank, dan wel een centrale overheidsgarantie. Bovendien wordt bij de acceptatie extra kritisch gekeken naar de te accepteren banken, gelet op het wankele evenwicht van de financiële sector.

Politieke situatie: meer stabiliteit, minder hervormingen

De politieke toestand in Oekraïne heeft zich gestabiliseerd na de presidentsverkiezingen van begin 2010. In de tweede ronde van deze verkiezingen versloeg oppositiekandidaat Viktor Janoekovitsj de regerende minister-president Joelia Timosjenko met een vrij klein verschil: minder dan 3,5% van de stemmen. Kort daarop, in maart 2010, kwam ook de regering van Timosjenko ten val en werd Mykola Azarov de volgende premier van een nieuwe coalitie van Janoekovitsj' Partij van de Regio's, aangevuld met de Communisten en het Lytvyn Blok.

Deze machtsomwenteling betekende het einde van de "Oranje Revolutie" van 2004. Eind van dat jaar brachten massaprotesten het bewind van Janoekovitsj ten val. Aan de macht kwam toen een fragiele coalitie van meer hervormingsgezinde en westers georiënteerde politici die er echter niet in slaagde om de eenheid te bewaren. Vooral de toenmalige president Viktor Joetsjenko en premier Timosjenko vielen als kemphanen over elkaar heen en spleten het Oranje-kamp steeds meer uiteen. Dat de door Rusland gesteunde oppositie daarbij een handje hielp met onder meer bilaterale ruzies over de gasprijzen en het NATO-lidmaatschap, is overduidelijk. Uiteindelijk verdween bij de Orangisten ook het politieke elan en kon de oppositie begin dit jaar het vorige bewind vrij eenvoudig in ere herstellen.

De machtswisseling heeft in elk geval één voordeel: aan het politieke gekibbel is een einde gekomen. De politieke neuzen in Oekraïne zijn weer alle gericht op Moskou en dat komt de bilaterale verhouding tussen beide landen ten goede. Minder gunstig is de omwenteling voor een verdere democratisering in Oekraïne waar een kleine groep partijbonzen en industriëlen het voor het zeggen heeft en nu dus voorlopig ook houdt.

Onzeker voor de langere termijn is echter waar Oekraïne uiteindelijk zal belanden gelet op een complexe bevolkingsstructuur. Een grote minderheid in het land vormen de Russen, maar die vormen wel een meerderheid in de oostelijke gewesten. In deze gebieden overheerst de zware industrie die veelal met staatssteun overeind wordt gehouden. Kiezers en politici in deze gewesten hebben belang bij de huidige regering.

Het westelijke deel van Oekraïne is bewoond door de

Oekraïenstaligen met eigen tradities, en zij zijn politiek meer westers georiënteerd. De poging vanuit dit deel van het land om Oekraïne te hervormen naar West-Europees voorbeeld en aansluiting te zoeken bij EU en NAVO is dan wel mislukt maar uiteraard niet voorgoed. De spanningen tussen oost en west sluimeren zo voort en zijn een riskant breekpunt in de nationale identiteit en eenheid van het land.

Sinds de machtsomwenteling dit jaar zijn de betrekkingen met Rusland verbeterd. Verrassend snel werd een akkoord bereikt over een nieuwe Russische huur van de militaire basis op de Krim in ruil voor 30%-lagere gasprijzen. Bedacht moet daarbij wel worden dat Rusland in deze bilaterale verhouding de toon zet en die kan snel omslaan als de machthebbers in Kiev acties ondernemen die het Kremlin niet welgevallig zijn. Eén van die twistpunten kan zijn de relatie met "het westen".

Binnenlandse economie: herstel van een zware inzinking

In 2009 is de economie van Oekraïne zwaar getroffen door de kredietcrisis en de wereldrecessie. Het bruto binnenlands product (BBP) daalde reëel met 15,2%, een combinatie van een krimp van de binnenlandse bestedingen met 24,4% (de particuliere consumptie -12,3%, de investeringen -46,6%) en de export met 26%.

De industriële sector moest een grote veer laten door de ingestorte vraag naar staalproducten en verlaging van de staalprijzen op de wereldmarkt. De productie liep er met bijna 22% terug.

Dit jaar is van herstel sprake dankzij het aantrekken van de wereldconjunctuur, inclusief de Russische economie.

De industrie kan reëel weer met 9% groeien. De opleving in de binnenlandse consumptie is nog zwak, maar de export trekt forser aan. De zomerdroogte van 2010 heeft een negatief effect op de landbouw opbrengst gehad, maar niettemin zal de BBP-groei 4% kunnen overtreffen, op basis van de resultaten in de eerste twee kwartalen: +4,9% respectievelijk, +6%.

De inflatie is gaandeweg 2010 gedaald naar 6,8% in juli, maar in de loop van het jaar moet op stijgende prijzen worden gerekend van energie (duurdere invoer uit Rusland) en graan (droogte-uitval), tot een piek van wellicht 10% op jaarbasis.

In augustus 2010 heeft Oekraïne met het Internationaal Monetair Fonds een standby-overeenkomst gesloten met een totaalomvang van \$ 15,1 mrd. De looptijd van het krediet bedraagt 29 maanden. De eerste tranche van \$ 1,89 mrd is onmiddellijk uitgekeerd; de overige tranches gaan per kwartaal, afhankelijk van de vordering die Oekraïne maakt bij het nakomen van de verplichtingen uit het akkoord.

De kern van deze bijstandsovereenkomst is de houdbaarheid van de overheidsfinanciën en van de buitenlandse (overheids)schuld. De hoofdpunten zijn:

- een overheidstekort dat volledig kan worden gefinancierd door de particuliere markten vanaf 2011;
- een vermindering van de overheidsschuld tot minder dan 35% BBP in 2015.

Deze doelstellingen moeten de komende jaren worden gerealiseerd door middel van structurele hervormingen van het pensioenstelsel, het belastingstelsel en het overheidsapparaat. Het financieringstekort van de overheid (prognose voor 2010 6% BBP) moet zo worden teruggebracht tot 3,5% BBP in 2011 en 2,5% BBP in 2012. Cruciaal in dit opzicht is ook de hervorming van het staatsgasbedrijf Naftogaz in een financieel gezonde en concurrerende onderneming: vanaf 2011 mag Naftogaz geen tekorten meer hebben hetgeen kan worden bereikt door een verhoging van de tarieven voor de eindverbruikers. Ook een verbetering van de energie-efficiency kan een belangrijke bijdrage leveren.

Het is onzeker of de huidige regering in voldoende mate aan de IMF-voorwaarden zal kunnen voldoen. Ze zit klem tussen een strikt IMF-beleid van marktgeoriënteerde hervormingen en sanering respectievelijk privatisering van staatsbedrijven en de tegenstand van de gevestigde orde met grote belangen in de politiek, vooral de regeringspartij. Nepotisme is in Oekraïne wijdverbreid, de bureaucratie is enorm. Zodoende is het een van de meest corrupte landen ter wereld. De uitvoering van IMF-eisen betekent automatisch een confrontatie met de gevestigde belangen. Dit beleidsdilemma neemt toe naarmate de voorwaarden van het IMF-pakket strikter worden.

Externe financiën: een broos herstel maar kwetsbaarheid blijft

Afgelopen september is Oekraïne na een afwezigheid van drie jaar teruggekeerd op de internationale financiële markten met het plaatsen van twee obligaties met een looptijd van vijf jaar (6,9% rente) en 10 jaar (7,8%) voor een totaalbedrag van \$ 2 mrd. Deze rentree bevestigt een groter vertrouwen van de commerciële kapitaalverschaffers in de kredietwaardigheid van Oekraïne. Ondanks de externe tegenvallers (hogere invoerprijzen, minder uitvoer) is de extern-financiële positie van Oekraïne immers fors verbeterd. Het handelstekort viel in 2009 terug van \$ 16,1 mrd in het jaar ervoor, tot \$ 4,7 mrd. Het record-

Orthodoxe kerk in Kiev

tekort op de lopende rekening uit 2008 (\$ 12,7 mrd) daalde zodoende naar \$ 1,8 mrd.

Toch werd de Oekraïense goud- en deviezenvoorraad er niet sterker door. Het grote overschot op de kapitaalrekening in de jaren 2007/'08 was inmiddels omgeslagen in een groot tekort (-\$ 10,2 mrd) door een aanzienlijke verslechtering bij de buitenlandse investeringen, portfolio-beleggingen en de officiële kapitaalinstroom. Het saldoresultaat was een vermindering in de goud- en deviezenreserve naar ca. \$ 25 mrd (eind 2008 nog \$ 31,6 mrd). Omdat de invoer vorig jaar evenwel harder terugliep (-41,2%) bleef de liquiditeitspositie van Oekraïne op peil met bijna zeven maanden invoerdekking.

De solvabiliteit van Oekraïne is niet sterk; daarvoor zijn de relevante schuldquotes te hoog. Eind 2009 bedroeg de buitenlandse schuld 80% BBP en 160% van de export van

goederen en diensten. Naarmate de export en het BBP zich herstellen, zullen deze ratio's de komende jaren verbeteren, ofschoon de buitenlandse schuld ook weer oploopt.

In 2010 wordt gerekend op een zodanige opleving van de export en een nog beperkte toename van de invoer (ook dankzij de gasdeal met Rusland in april) dat de lopende rekening van de betalingsbalans verder verbetert en zelfs een klein overschot zou kunnen vertonen. De kapitaalrekening blijft echter zwaar in de min. Pas in 2011 wordt een voor Oekraïne meer "normaal" extern plaatje bereikt: een beheersbaar tekort op de lopende rekening en bijna evenwicht op de kapitaalbalans.

De nationale munt hryvnia die na de scherpe koersdaling in 2009 dit jaar een stabilisatie laat zien, blijft gevoelig voor het marktsentiment waarbij uiteraard de perceptie van internationale beleggers met betrekking tot de naleving van het IMF-pakket een voorname rol speelt.

De financiële sector: een zwakke schakel

De financiële sector in Oekraïne is uitermate kwetsbaar. De recessie van vorig jaar, een zwak risicobeheer en relatief veel uitstaand krediet in buitenlandse valuta zorgen voor een grote portefeuille oninbare vorderingen. Zeker 24 banken, met 12% van de activa (incl. vijf van de grootste twintig) zijn onder toezicht van de centrale bank gesteld; deze instellingen waren niet meer in staat om de betalingsverplichtingen na te komen. Drie van deze banken werden genationaliseerd (Bank Kiev, Ukrgazbank, Rodovid), Prominvest werd verkocht aan de Russische Vnesheconombank en National Credit Bank staakte de werkzaamheden.

Tenminste zeven banken hebben de (buitenlandse) schuldverplichtingen moeten herstructureren. Behalve drie eerder genoemde banken viel Nadra Bank in deze categorie. Geen wonder dat het bankwezen in Oekraïne ongunstige ratings krijgt. In feite zijn er slechts twee banken die goede kwalificaties ontvangen: de Oschadbank (staat) en de Privat Bank (particulier). Deze laatste instelling haalde eind september \$ 200 mln uit de markt door het succesvol plaatsen van een 5-jaars euro-obligatie met een coupon van 9,4%.

Meer vertrouwen wekken de buitenlandse banken met vestigingen in Oekraïne; het betreft bijna 50% van de totale activa van de sector. Uiteraard zijn de moederbanken in het buitenland wel veel terughoudender geworden bij het verstrekken van nieuw krediet.

Vooruitzichten: voorzichtig optimisme

De binnenlandse politieke ontwikkelingen zullen in de komende tijd minder onstuimig zijn verlopen dan in de afgelopen jaren het geval was. De verhouding tussen president en regering is hecht. Wel blijft het staatshoofd proberen zijn machtspositie te versterken door een herziening van de grondwet. De oppositie is voorlopig verdeeld maar niet van de kaart, en potentiële politieke spanningen die worden verzaagd door identieke etnische en regionale breuklijnen, houden de politiek in Oekraïne in hun greep. De relatie met Rusland is beter dan in voorgaande jaren maar evenmin stabiel.

Na de diepe recessie van 2009 zit de economie weer in de lift; de structuur blijft uitermate zwak en kwetsbaar.

Oekraïne is één van de voormalige Oost-Europese economieën waar weinig vooruitgang is geboekt bij de herstructurering richting markteconomie. Er staat wel wat op de rol (zoals privatisering van Ukrtelecom) maar de progressie is summier. De overheid en de politiek hebben bovendien een veel te grote rol bij de economische besluitvorming, wat een zeer grote mate van nepotisme en corruptie in de hand werkt, ook als het gaat om privatisering van staats eigendom.

Het nakomen van de verplichtingen tegenover het IMF zal moeizaam verlopen; spanningen zijn niet uitgesloten. Ook het (tijdelijk) staken van het krediet door het Fonds niet. Dit maakt het betalingsrisico op Oekraïne ook in de komende jaren nog best onvoorspelbaar.

Wilt u meer informatie over dit onderwerp dan kunt u contact opnemen met Paul Burger, Senior Economist, paul.burger@atradius.com, tel nr 020-553 2332.

Kerngegevens Oekraïne

	2008	2009	2010	2011
Reële BBP-groei (% p.j.)	2,4	-15,2	4,7	4,0
Inflatie (% p.j.)	25,2	15,9	4,5	9,0
Saldo lopende rekening betalingsbalans (% BBP)	-7,1	-1,5	0,4	-1,4
Buitenlandse schuld (% BBP)	51	80	68	63
Internationale reserves (mnd invoer)	4,4	6,7	7,6	6,9

Fontijne Grotnes ontvangt een tweetal polissen onder de Fair Calling Facility

Fontijne Grotnes BV is een middelgroot bedrijf dat is opgericht in 1909 en gevestigd in Vlaardingen. Fontijne houdt zich bezig met het ontwerpen, produceren, verkopen en onderhouden van machines (kapitaalgoederen) ten behoeve van industriële bedrijven. Het betreffen maatwerk-machines met als grootste gemene deler de toepassing van de technologie van het spaanloos omvormen van metaal. Door de omvang en het soort opdrachten kunnen we spreken van een onderneming met een veelal projectmatig karakter.

Men bedient als nichespeler vooral de automotieve industrie (velgenproducenten), de buizen en offshore-industrie en de huishoudelijke industrie. Meer dan 90% van de totale omzet wordt buiten Nederland gehaald. Hoewel het zwaartepunt van de klanten is geconcentreerd in Europa, Amerika en Azië is Fontijne Grotnes wereldwijd actief. Vanuit de zustermaatschappij, Fontijne Grotnes Inc in Itasca, Illinois, vindt de verkoop in de Verenigde Staten, Mexico en Canada plaats. Tevens wordt in deze vestiging op beperkte schaal geproduceerd. Daarnaast heeft Fontijne Grotnes verkoopkantoren in Japan, Rusland, India en China en beschikt zij over een wereldwijd agentennetwerk.

Fontijne Grotnes heeft een tweetal orders ontvangen voor de levering van twee productielijnen voor stalen autovelgen en installatie hiervan. De koper is gevestigd in China en is daar één van de grootste velgenproducenten. Het bedrijf groeit snel. De onderneming is genoteerd aan de beurs van Shenzhen.

De orders worden gedurende de uitvoering van het project betaald en hebben een fabricatieperiode van ruim 1 jaar. Fontijne Grotnes zal ten gunste van de afnemer zes aanbetalingsgaranties laten stellen. Zij heeft ons verzocht om dekking van deze garanties onder de Fair Calling Facility. Bij dekking onder de Fair Calling Facility wordt aan de exporteur een zelfstandige garantiedekking afgegeven en een contragarantie uitgereikt aan de garantiestellende bank. De Rabobank is huisbankier van Fontijne Grotnes en treedt als garantiestellende bank op.

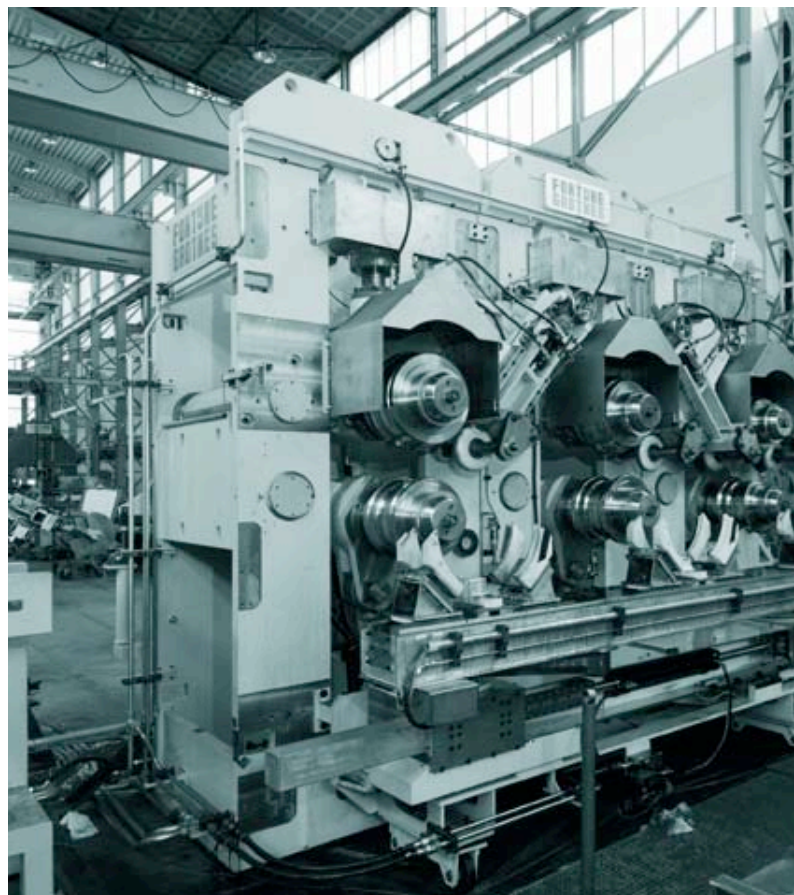
De betalingsrisico's die voortvloeien uit het exportcontract worden niet ter verzekering aangeboden. De exporteur verzekert zich alleen tegen het onterecht opvragen van garanties. De contragarantie dekt de garantiestellende bank af tegen het risico van zowel terechte als onterechte opvraging. Dit houdt in dat de Staat, via Atradius, de garantiestellende bank onvoorwaardelijk en onherroepelijk zal vergoeden voor de uitbetaalde garanties voor een gedekt percentage van maximaal 80. Omdat de garantiestellende bank zich onmiddellijk kan omdraaien naar Atradius, loopt de garantiestellende bank geen risico (voor

het gedekte percentage) en hoeft de bank in principe de kredietfaciliteit (voor het gedekte percentage) niet te belasten. De resterende 20% zal Fontijne Grotnes onderbrengen onder haar faciliteiten bij de Rabobank.

Atradius heeft namens de Staat deze aanbetalingsgaranties tegen een gedekt percentage van 80 voor een totaal garantied bedrag van ruim USD 5 miljoen in dekking genomen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met George van Praag, Senior Underwriter Asia & Turkey, george.van.praag@atradius.com, tel nr 020 553 2321.

Machines voor het profileren van vrachtwagenwielen

Bazel III: Nieuwe kapitaalseisen voor banken *en wat dit betekent voor exportfinanciering*

In de pers werd de afgelopen maanden met enige regelmaat aandacht besteed aan Bazel III. Wat houdt Bazel III in en wat zijn de gevolgen voor het verkrijgen van exportfinanciering? Dit artikel gaat hierop in.

Het Bazels Comité heeft dit jaar nieuwe voorstellen gedaan voor kapitaalseisen waaraan banken moeten voldoen. Dit comité is een forum waar centrale bankiers van de belangrijkste economieën in de wereld bijeenkomen. Nout Wellink, president van De Nederlandsche Bank, is de voorzitter. Al een paar keer eerder heeft het Bazels Comité richtlijnen voor kapitaalseisen opgesteld. Deze eisen schrijven voor hoeveel kapitaal banken moeten aanhouden ten opzichte van hun uitzettingen (zoals leningen). De huidige versie van deze kapitaalseisen, Bazel II genaamd, is al enige jaren oud. De meeste banken, in elk geval de Europese, passen Bazel II toe.

De kredietcrisis heeft aangetoond dat de eisen van Bazel II niet robuust genoeg waren om te voorkomen dat banken in de problemen kwamen. Wereldwijd moesten overheden bijspringen om banken te redden, ook in Nederland. Bazel II was dus aan herziening toe.

De huidige voorstellen van het Bazels Comité bevatten twee belangrijke elementen. Ten eerste betreffen deze aangescherpte regels voor het aan te houden kapitaal. Kort gezegd komt het erop neer dat banken meer kapitaal in huis moeten hebben voor leningen die zij aanbieden.

Ten tweede zijn er aangescherpte regels voor de liquiditeit van de activa die de banken in hun boeken hebben. Dit komt er kort op neer dat banken hun bezittingen sneller liquide moeten kunnen maken, dus kunnen verkopen, bij tegenvallers. Voorts moet de looptijd van de door banken aan te trekken middelen gelijk op gaan lopen met hun uitzettingen, dat wil zeggen dat banken voor meerjarige leningen ook meerjarige funding moeten hebben.

Bazel III is niet geheel nieuw, maar bouwt voort op de grondvesten van Bazel II. Onder Bazel II is onder meer bepaald dat banken, afhankelijk van de omstandigheden, voor hun uitzettingen ongeveer 8 tot 9% kapitaal (in vakte rimen: tier 1 kapitaal) moeten aanhouden. Banken hoeven echter niet al hun uitzettingen even zwaar mee te wegen. Als zij bijvoorbeeld Nederlandse staatsobligaties in de boeken hebben, is dat een minder groot kredietrisico dan, zeg, een lening aan de bakker op de hoek. De betere soorten activa wegen dus slechts gedeeltelijk of geheel niet mee bij het bepalen van de kapitaalsbasis. Als een lening wordt gedekt door een verzekering van Atradius namens de Nederlandse staat, kan die onder Bazel II in aanmerking komen voor een nulweging. De bank hoeft dan in beginsel

geen kapitaal daarvoor aan te houden, de lening wordt gezien als vrijwel risicoloos. Deze regel zal blijven bestaan onder Bazel III.

Bazel III stelt echter ook een aantal nieuwe regels voor, eveneens uitgedrukt in percentages of ratio's. Deze nieuwe ratio's schrijven voor dat banken in het algemeen meer kapitaal moeten gaan aanhouden.

Voor exportfinanciering relevante ratio's zijn:

- Leverage Ratio
- Liquidity Coverage Ratio
- Net Stable Funding Ratio

Leverage Ratio

In aanvulling op de bestaande eis van een gewogen kapitaalsdekking, bepaalt deze ratio hoeveel kapitaal banken moeten aanhouden ten opzichte van alle leningen die ze hebben uitstaan zonder weging van het kredietrisico. De richtlijn is 3% als minimum, waarbij wellicht in de toekomst toch nog enkele uitzonderingen qua risicoweging gemaakt kunnen worden. Banken voldoen nu al vaak aan dit minimumpercentage, de eis is meer een stok achter de deur.

Liquidity Coverage Ratio

Deze ratio bepaalt de verhouding tussen enerzijds liquide activa van hoge kwaliteit van de bank en anderzijds de netto verplichtingen die de bank in een periode van 30 dagen kan hebben. De aan te houden liquide activa moeten meer bedragen dan deze uitstroom. Een kredietverzekeringpolis voor een exportlening is in het algemeen niet liquide, oftewel deze kan niet zomaar te gelde worden gemaakt. Een bank mag een door een financieringspolis gedekte lening dus niet meetellen als een liquide activum. Activa die wel liquide zijn, zoals staatsobligaties, krijgen dus een streepje voor onder deze ratio.

Net Stable Funding Ratio

Deze ratio houdt in dat de looptijd van de exportfinanciering moet corresponderen met de looptijd van de funding die de bank hiervoor aantrekt. Een bank mag dus niet met zogenaamd kort geld (bijvoorbeeld opvraagbaar spaargeld) een langlopende exportlening financieren. Tot nu toe mag dit binnen bepaalde grenzen wel. Juist door de scheve verhouding tussen kort inlenen en lang uitzetten zijn banken tijdens de kredietcrisis in de problemen gekomen. Zij konden op een gegeven ogenblik hun korte funding niet meer

doorrollen voor hun uitstaande langlopende leningen. Lang geld aantrekken is voor een bank echter duurder dan kort geld. Funding met zeer lange looptijden is in de huidige markt sowieso moeilijk aan te trekken. Deze voorgestelde ratio kan dus gevolgen hebben voor de beschikbaarheid en/of de prijs van exportfinanciering (de rente gaat omhoog).

De Nederlandse overheid en Atradius vinden het een goede zaak dat de eisen die aan banken worden gesteld worden aangescherpt, zodat banken beter bestand zijn tegen schokken zoals de financiële crisis die in 2008 in volle omvang uitbrak. Wij willen er echter wel voor waken dat de uitvoering van nieuwe regels er niet toe leidt dat exportfinanciering onevenredig duurder wordt en het economische herstel wordt geschaad. In nauw overleg tussen het ministerie van Financiën en Atradius is dit punt onder de aandacht van het Bazels Comité gebracht. Ook andere

(internationale) organisaties hebben hun visie op de voorstellen reeds naar voren gebracht.

De uitwerking van de voorstellen is nog niet geheel zeker. Volledige invoering zal pas over een aantal jaren plaatsvinden, naar verwachting in 2018 en 2019, maar banken kunnen er nu al op anticiperen. Wij willen u daarom met dit artikel nu reeds op de hoogte stellen en blijven de ontwikkelingen volgen. Ook schenken wij tijdens onze Exporteursbijeenkomst op 15 december aandacht aan dit onderwerp. Henk Brouwer, directeur bij De Nederlandsche Bank en lid van het Bazels Comité, zal als gastspreker ingaan op de voorstellen voor Bazel III.

Wilt u meer weten Bazel III dan kunt u contact opnemen met Vinco David, hoofd International Relations, Development & Marketing, vinco.david@atradius.com, tel nr 020-553 2333.

Atradius Dutch State Business ontvangt de OESO Environmental Practioners

Op 4 en 5 oktober 2010 was Atradius Dutch State Business gastheer van de najaarsbijeenkomst van de Environmental Practioners van de OESO. De Environmental Practioners zijn de professionals van de Export Credit Agencies (ECA's) verantwoordelijk voor de milieu- en sociale beoordelingen van exporttransacties en de projecten waaraan wordt geleverd. Deze beoordeling wordt uitgevoerd op grond van de binnen de OESO gemaakte afspraken: de zogenaamde Common Approaches.

Voor de bijeenkomst in Amsterdam waren 50 Practioners namens 23 OESO-lidstaten bijeen met als toehoorders medewerkers van de Braziliaanse en Chinese ECA's. Sinds enige tijd zijn de Practionersbijeenkomsten open voor landen die overwegen om lid te worden van de OESO om te luisteren en te leren hoe invulling wordt gegeven aan gemaakte afspraken.

De Environmental Practioners komen twee- tot driemaal per jaar bijeen voor tweedaagse bijeenkomsten waar dan praktijkervaringen in de milieu- en sociale beoordeling worden uitgewisseld, rapportages aan de OESO worden besproken en vaak ook gastsprekers worden uitgenodigd. In deze bijeenkomst was het belangrijkste agendapunt de herziening van de Common Approaches uit 2007. Op grond van de ervaringen in de uitvoering van milieu- en sociale beoordelingen bespraken de Environmental Practioners tekstvoorstellen voor de herziening van de Common Approaches. De verwachting is dat de herziene versie van de Common Approaches midden 2011 worden vastgesteld binnen de Export Credit Group van de OESO. Onderdeel van de herziening zijn de te hanteren milieu- en sociale standaarden, waarmee onder meer een gelijker

speelveld tussen ECA's in de beoordeling van aanvragen wordt beoogd. Wij zullen hier te gelegener tijd weer over berichten.

Gast sprekers waren onder andere de voorzitter van het Nationaal Contactpunt (NCP) voor de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen, Frans Evers, en de directeur van de Environmental and Social Development Department van de International Finance Corporation (IFC) Greg Radford. De voorzitter van het NCP sprak over de rol van het NCP in het promoten van deze OESO-richtlijnen en het beoordelen van de naleving van de OESO-richtlijnen door Multinationale Ondernemingen. Alle OESO-lidstaten hebben een NCP. Aanvragers bij Atradius Dutch State Business tekenen voor het feit dat ze kennis hebben genomen van deze richtlijnen en zich zullen inspannen deze naar vermogen in hun onderneming toe te passen.

Greg Radford kwam de Environmental Practioners bijpraten over de herziening van de IFC Performance Standards. Deze standaarden zijn opgenomen in de Common Approaches als internationale standaard waaraan de te beoordelen projecten verwacht worden te voldoen. Verder introduceerde IFC een nieuw online instrument waarmee een onderneming een toetsing kan doen van haar eigen organisatie op het gebied van mensenrechten.

De volgende Environmental Practioners bijeenkomst zal worden gehouden in februari 2011 bij de OESO in Parijs, waar dan de verdere bespreking van de herziening van de Common Approaches op de agenda staat alsmede een ontmoeting met vertegenwoordigers van de Equator Principles banken. Uiteindelijk beslissen de OESO-lidstaten over de aanpassing van de Common Approaches.

Indien u nog vragen heeft dan kunt u contact opnemen met Maartje Hermans, Environmental & Social Advisor, op telnr. 020-553 2587 of per e-mail maartje.hermans@atradius.com

De deelnemers aan de Practioners meeting

Risicovaststelling

Zoals gebruikelijk is ook dit jaar per 1 juli door de Staat opnieuw vastgesteld welke risico's deze in principe bereid is via Atradius Dutch State Business in verzekering te nemen en welke risico's als marktbaar worden beschouwd en dus in de particuliere markt verzekerd kunnen worden.

Tot nu toe was de gebruikelijke term: risicodracht, en betrof het een overeenkomst tussen de verzekeraar Atradius en de Nederlandse Staat. Nu de Staat sinds 1 januari verzekeraar is en Atradius Dutch State Business optreedt als uitvoerder, is gekozen voor het begrip risicovaststelling, die de algemene bereidheid van de Staat aangeeft om risico's m.b.t. kapitaalgoederen en aannemingswerken te accepteren. Overigens staat het nu alle marktpartijen vrij dit soort risico's ook te verzekeren.

De gevolgde methodiek is dezelfde als in voorgaande jaren: er zijn 3 risicocategorieën:

- A. alle transacties met een maximum schadevergoeding boven de EUR 100 mln. of met een risicoduur van meer dan 60 maanden, waarvan maximaal 24 maanden krediet.
- B. alle transacties met een maximum schadevergoeding boven de EUR 50 mln. of waarvan de risicoduur meer is dan 36 maanden, waarvan maximaal 24 maanden krediet;
- C. alle transacties met een maximum schadevergoeding boven EUR 5 mln. of met een risicoduur langer dan 24 maanden, waarvan 12 maanden krediet, of met debiteuren waarvan de maximum schadevergoeding uit hoofde van ééntransactiepolissen meer is dan EUR 11,5 mln.;

Uitgangspunt is de landenindeling in 7 landenklassen van de OESO, waarbij de OESO landenklassen 0 en 1 (de rijke landen) in categorie A, landenklasse 2 in categorie B en de overige landen (de meeste ontwikkelingslanden) in categorie C ingedeeld zijn.

De belangrijkste uitzonderingen geven wij hieronder aan: De landen in het Midden-Oosten, die in OESO landenklasse 2 zitten, zijn toch in categorie C ingedeeld, in verband met de vaak lange uitvoeringsduur van aannemingswerken. Chili en Polen (OESO-klasse 2) en Tsjechië (OESO-klasse 1) worden ook in categorie C ingedeeld op grond van het feit dat de particuliere markt daar zeer terughoudend is.

De tijdelijke categorie D, waarin Rusland, Kazachstan en Servië zijn ingedeeld en die de mogelijkheid gaf om kortlopende transacties op die landen bij de Staat te verzekeren, is opgeheven. Rusland is ingedeeld in categorie C en bij transacties op Servië en Kazachstan zal van geval tot geval beoordeeld worden of die als marktbaar moeten worden gezien.

Tenslotte kunnen de zelfstandige garantiedekking met contragarantie (Fair Calling Facility, zie ook elders in dit nummer) en de zelfstandige garantiedekking voor rekening van de Staat verzekerd worden indien de onderliggende transactie ook voor verzekering bij de Staat in aanmerking zou komen.

Wilt u meer informatie over dit onderwerp dan kunt u contact opnemen met Bert de Jongh, Senior International Affairs & Insurance Specialist, Bert.de.jongh@atradius.com tel nr 020-553 2084.

Exporteursbijeenkomst

Op woensdag 15 december a.s. organiseert Atradius Dutch State Business haar jaarlijks terugkerende Exporteursbijeenkomst. De bijeenkomst begint om 16.00 uur (ontvangst vanaf 15.30uur) en vindt plaats op ons kantoor aan de David Ricardostraat 1 in Amsterdam.

Dit jaar is de gastspreker Drs. H.J. Brouwer, Directeur bij De Nederlandsche Bank en verantwoordelijk voor het toezicht op banken. Hij zal onder meer ingaan op Bazel III, de nieuwe kapitaaleisen die gaan gelden voor banken. U kunt zich hiervoor aanmelden door een e-mail te sturen naar Monique Duns (monique.duns@atradius.com).

Laatste Nieuws

Op 10 oktober jl. hebben de Nederlandse Antillen opgehouden te bestaan. Dit betekent dat de middellange dekking op de eilanden is gewijzigd. Saba, St Eustatius en Bonaire zijn voortaan Nederlandse gemeenten: het landenbeleid is daarom opgeheven. Er geldt een apart landenbeleid op Curaçao en Sint Maarten die net als Aruba een status aparte hebben gekregen binnen het Koninkrijk. Er gelden voor deze entiteiten geen bijzondere restricties; wel bestaat een landenplafond.

Zie Landenbeleid voor eentransactiepolissen op pag.....

Landenbeleid voor ééntransactiepolissen ATRADIUS DUTCH STATE BUSINESS Situatie 5 december 2010

Atradius Dutch State Business verzekert in samenwerking met de Nederlandse Staat betalingsrisico's verbonden aan transacties van ondernemingen met buitenlandse afnemers. Voor inlichtingen over het landenbeleid kunt u zich wenden tot Jan Hoens, Afdeling Economic Research, Postbus 8982, 1006 JD Amsterdam, telefoon 020 553 2709; telefax 020 553 2087 of

email jan.hoens@atradius.com, of tot uw accountmanager.

U kunt ook kijken op www.atradiusdutchstatebusiness.nl

Deze informatie bevat slechts algemene richtlijnen over het Atradius Dutch State Business landenbeleid in een gecompliceerde vorm en is met de grootste zorgvuldigheid samengesteld. Het is mogelijk dat er veranderingen hebben plaatsgevonden na publicatie. Atradius Dutch State Business aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor eventuele fouten. Onze aansprakelijkheid beperkt zich tot de verplichtingen die voortvloeien uit onze verzekeringspolissen.

Middellang landenbeleid

Het beleid is van toepassing op bij de Nederlandse Staat verzekerde ééntransactiepolissen met een krediettermijn van langer dan 12 maanden, alsmede

contante aannemingswerken met een uitvoeringsduur langer dan 12 maanden. In geval van verzekering van middellang krediet geldt een landenplafond. Het landenplafond is het theoretisch maximum dat de Staat in dekking wil nemen op een land. In praktijk kunnen er allerlei specifieke omstandigheden zijn waarom besloten wordt om dit landenplafond niet volledig op te vullen. Zo geldt voor ieder land waarvoor een landenplafond is vastgesteld een signaleringsplafond. Zodra het obligo op een land het signaleringsplafond bereikt, wordt samen met de Nederlandse Staat bezien of en hoe het landenplafond verder opgevuld kan worden. Ook wordt aangegeven welk gedeelte van het landenplafond reeds benut is (exclusief in behandeling zijnde aanvragen). Tevens zijn de middellange landenklassen vermeld voor het politieke risico van 0 (zeer goed) tot en met 7 (slecht). De landenklasse is medebepalend voor de hoogte van de middellange premie en de hoogte van het landenplafond. Op landen voorzien van een (*) is sinds de datum van de voorafgaande publicatie van dit overzicht het beleid opnieuw vastgesteld. Dit hoeft niet noodzakelijke wijzigingen te betekenen dat het beleid dan is gewijzigd.

Nadere informatie en uitleg van begrippen kunt u vinden op www.atradiusdutchstatebusiness.nl

Legenda

1. Geen beperkingen

Het maximaal gedekte percentage bedraagt 95 voor commerciële en 98 voor politieke risico's. In principe worden geen aanvullende zekerheden verlangd.

2. Voorwaardelijke zekerheids

Uitgangspunt is dat een zekerheidsis wordt verlangd – onherroepelijk accreditief (ILC), bankgarantie danwel overheidsgarantie. Indien uit zeer goede recente informatie blijkt dat het om een financieel sterke debiteur gaat, kan mogelijk ontheffing van de zekerheidsis worden verleend.

3. Onvoorwaardelijke zekerheids

Onherroepelijk accreditief (ILC), bankgarantie danwel overheidsgarantie. Hiervan wordt niet afgeweken. De precieze invulling van deze voorwaarde staat per land vermeld op www.atradiusdutchstatebusiness.nl

4. Van geval tot geval beoordeling

Iedere transactie wordt per geval door Atradius Dutch State Business op verzekeringsmogelijkheid beoordeeld.

5. Speciale faciliteiten

Onder dereguleerde exportkredietverzekeringfaciliteit is geen dekking mogelijk. Onder speciale faciliteiten, zoals ORIO en SIF, zijn onder strikte condities dekkingsmogelijkheden beschikbaar. Ook voor kortlopende contante zaken zijn uitzonderingen mogelijk.

6. Geen dekking

Voor kortlopende contante zaken zijn uitzonderingen mogelijk.

Restricties

- gereduceerd gedekt percentage
- verlengde wachtermijn
- speciale voorwaarden, raadpleeg uw accountmanager
- dekking opgeschort
- dekkingsadviesituatie
- tekenclausule

Definities

Absoluut landenplafond

Het absolute landenplafond is het harde plafond dat de maximale exposure aangeeft voor een land. Dit absolute plafond mag in principe niet worden overschreden, tenzij door de Minister van Financiën in overleg met de Staatssecretaris van Economische Zaken wordt besloten dat dit wel is toegestaan. In dat laatste geval zal een premieopslag van 10% van de landencomponent kredietrisicopremie in rekening worden gebracht.

Signaleringsplafonds

Wanneer door de acceptatie van een zaak het signaleringsplafond * wordt overschreden zal het landenbeleid opnieuw worden bezien. De Minister van Financiën besluit, na advisering van de Commissie Advisering Risicobeheer**, tegen welke voorwaarden resterende capaciteit kan worden geboden. In geval van aanhoudende grote politieke en/of economische risico's kan worden besloten deze capaciteit niet te bieden. Andersom kan bij ongewijzigde of verbeterde omstandigheden capaciteit tegen de reeds geldende voorwaarden worden geboden.

Dekkingsadviesituatie

Een dekkingsadviesituatie ontstaat door capaciteitsgebrek op een bepaald land. Een dekkingsadvies is geen verplichting voor de staat om een verzekering af te geven. Het is alleen een verzekeringsadvies op basis van een transactie. Indien op een later tijdstip weer ruimte ontstaat, zal de transactie opnieuw beoordeeld worden tegen de dan geldende voorwaarden, voordat eventueel een polis zal worden uitgereikt.

Tekenclausule

Een tekenclausule bij een nog niet getekend contract houdt in dat de verzekerde het contract niet mag tekenen voordat schriftelijke goedkeuring van Atradius Dutch State Business is verkregen. Een tekenclausule bij een getekend contract dat nog niet in werking is getreden en

waarvoor een handeling van de verzekerde noodzakelijk is, houdt in dat deze handeling niet mag worden verricht dan na schriftelijke goedkeuring van Atradius Dutch State Business.

DSA/DSF

Nederland onderschrijft de IMF/Wereldbank uitgangspunten ten aanzien van de schuldhoudbaarheid van ontwikkelingslanden (Debt Sustainability Analysis, Debt Sustainability Framework). Dit betekent dat overheidskopers in deze landen slechts onder beperkende voorwaarden (de "concessionaliteitseis" en "good governance"-toets) nieuwe schulden mogen aangaan. In de kolom DSA/DSF is aangegeven hoe groot deze concessionaliteit dient te zijn indien het niet-schenkingsdeel verzekeraar is. Neem voor alle zaken waar de kolom DSA/DSF gevuld is contact op met uw accountmanager, want er zijn uitzonderingen op de concessionaliteitseis mogelijk.

Structured Insurance Facility (SIF)

Indien de reguliere EKV geen dekkingsmogelijkheden biedt op een land, kan onder strikte voorwaarden gebruik gemaakt worden van de Structured Insurance Facility (SIF). Hierbij worden transacties op particuliere kopers en particuliere banken dusdanig gestructureerd dat zij zich kunnen onttrekken aan de risico's die aanleiding zijn om geen reguliere EKV te kunnen bieden. Voorwaarden: Totaal limiet faciliteit 200 mln euro, limiet van 30 mln euro per land en transactielimiet van 15 mln euro.

Ja: part. kopers/banken in beginsel mogelijk

Ja*: mits part. kopers/banken deviezen genereren

* Relevant voor het bepalen van de overschrijding is het maximum-schade bedrag, niet het contractbedrag

** De leden van de deze commissie zijn vertegenwoordigers van het Ministerie van Financiën, Atradius Dutch State Business, het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

LAND	beleid	restricties	landen klasse	landenplafond (mln euro)	signaleringsplafond (mln euro)	benut (mln euro) per 30-11-2010	DSA/DSF	SIF
Afghanistan	6		7					
Albanië	3		6	1000	100	17		
Algerije	2, 3		3	1500	1150	0		
Andorra	4		0					
Angola*	3, contante zaken	olie/gas: 2	6	1000	400	93		
Anguilla	4		6					
Antigua en Barbuda	5		6					Ja
Argentinië	4, alleen part. kopers		7	1000	100	0		
Armenië*	5		6				J, 30%	Ja
Aruba	1		4	85	65	7		
Australië	1		0					
Azerbeidzjan	2		5	1000	250	16		
Azoren	1		0					
Bahama's	1		3	500	125	103		
Bahrein	1		3	1500	500	0		
Bangladesh	3		6	1000	150	0		
Barbados	1		4	500	50	35		
België	1		0					
Belize	5		6					Ja*
Benin	5		6				J, 35%	Ja
Bermuda	4		2					
Bhoutan	4		6	500	100	0		
Boeroendi	6		7					

LAND	beleid	restricties	landen klasse	landenplafond (mln euro)	signaleringsplafond (mln euro)	benut (mln euro) per 30-11-2010	DSA/DSF	SIF
Bolivia	5		6					Ja
Bosnië-Herzegowina	5		7					ja
Botswana	1		3	1500	250	0		
Brazilië	1		3	2000	1500	111		
Brits Ter. Indische Oceaan	4		0					
Brunei	1		2	500	200	0		
Bulgarije	2, 4		4	1500	500	1		
Burkina Faso	5		7				J, 35%	Ja
Cambodja	5		6					Ja
Canada	1		0					
Canarische Eilanden	1		0					
Centraal Afrikaanse Rep*	6		7					
Chili	1		2	2000	1500	3		
China	2	b(6m)	2	2000	1500	367		
Christmas Eiland	1		1					
Cocos (Keeling) Eilanden	1		1					
Colombia	2		4	1500	1150	12		
Comoro Eilanden	6		7					
Congo Kinshasa	6		7					
Congo Brazzaville	6		7					
Cook Eilanden	4				10			Ja
Costa Rica	2		3	1500	600	0		
Cuba	6		7					
Curaçao	1			100	75			
Cyprus	1	c	0	2000	500	478		
Denemarken	1		0					
Djibouti	4		6	500	50	17		
Dominica	5		7					Ja
Dominicaanse Republiek	3		5	1000	150	15		
Duitsland	1		0					
Ecuador	5		7					Ja*
Egypte	2, 3	b(9m)	4	1500	1150	19		
El Salvador	2		4	1500	450	42		
Equatoriaal Guinee	5		7					Ja
Eritrea	5		7				J, 35%	Ja*
Estland	2		4	1500	350	0		
Ethiopië	5		7				J, 35%	Ja*
Falkland Eilanden	4		3					
Faroër Eilanden	1		0					
Fidzji Eilanden	6		7					
Filippijnen	2		4	1500	150	12		
Finland	1		0					
Frankrijk	1		0					
Frans Polynesië	4		1					
Gabon	3,4		6	1000	100	0		
Gambia	6		7					
Georgië	5		6				J, 35%	Ja
Ghana	4		6		100	0	J, 35%	
Gibraltar	4		1					
Goeam	1		0					
Grenada	5		6				J, 35%	Ja
Griekenland	1		0					
Groenland	1		0					
Groot Brittannië	1		0					
Guadeloupe	1		0					
Guatemala	3		5	1000	200	0		
Guernsey	1		0					
Guinee	6		7					
Guinee Bissau	6		7					
Guyana	5		7					Ja
Guyana Frans	1		0					
Haiti	6		7					
Honduras	3		6	1000	100	7		
Hongarije	2, 3		4	1500	500	0		
Hongkong	1		1	2000	1500	0		
Ierland	1		0					
India	1	b(6m)	3	2000	1500	221		
Indonesië	2	da	4	1500		920		
Irak	3,4	uitsluitend contante zaken	7	1000	200	87		
Iran*	6		6					
Israël	1		3	1500	1150	13		
Italië	1		0					
Ivoorkust	6		7					
Jamaica	6		6					
Japan	1		0					
Jemen	5		7				J, 35%	Ja*
Jersey	1		0					
Jordanië	3		0	1000	750	0		
Kaaiman Eilanden	4		2					
Kaap Verdië*	5		5					Ja
Kameroen	5		6				J, 35%	Ja

Landenbeleid voor ééntransactiepolissen ATRADIUS DUTCH STATE BUSINESS Situatie 5 december 2010

Legenda

1. Geen beperkingen

Het maximaal gedekte percentage bedraagt 95 voor commerciële en 98 voor politieke risico's. In principe worden geen aanvullende zekerheden verlangd.

2. Voorwaardelijke zekerheidseis

Uitgangspunt is dat een zekerheidseis wordt verlangd – onherroepelijk accreditief (ILC), bankgarantie danwel overheidsgarantie. Indien uit zeer goede recente informatie blijkt dat het om een financieel sterke debiteur gaat, kan mogelijk ontheffing van de zekerheidseis worden verleend.

3. Onvoorwaardelijke zekerheidseis

Onherroepelijk accreditief (ILC), bankgarantie danwel overheidsgarantie. Hiervan wordt niet afgeweken. De precieze invulling van deze voorwaarde staat per land vermeld op www.atradius.com/nl/dutchstatebusiness

4. Van geval tot geval beoordeling

Iedere transactie wordt per geval door Atradius Dutch State Business op verzekeringsmogelijkheid beoordeeld.

5. Speciale faciliteiten

Onder dereguliere exportkredietverzekeringsfaciliteit is geen dekking mogelijk. Onder speciale faciliteiten, zoals ORIO en SIF, zijn onder strikte condities dekkingsmogelijkheden beschikbaar.

6. Geen dekking

Voor kortlopende contante zaken zijn uitzonderingen mogelijk.

Restricties

- a gereduceerd gedekt percentage
- b verlengde wachtermijn
- c speciale voorwaarden, raadpleeg uw accountmanager
- d dekking opgeschort
- da dekkingsadviesituatie
- tc tekenclausule

LAND	beleid	restricties	landen klasse	landenplafond (mln euro)	signaleringsplafond (mln euro)	benut (mln euro) per 30-11-2010	DSA/DSF	SIF
Kazachstan	3; olie gas: 2		5	1000	750	19		
Kenia	3		6	150		125		
Kirgizië	6		7					
Kiribati	4			500	10	0		
Koeweit	1		2	2000	1500	29		
Kosovo*	5		7					Ja*
Kroatië	3		5	1000	500	7		
Laos	5		7					Ja*
Lesotho	5		5				J, 35%	Ja
Letland	3, 4		5	1000	350	0		
Libanon	3, 4	max 36 mnd	7	500	150	0		
Liberia	6		7					
Libië	3		6	1000	150	0		
Liechtenstein	4		0					
Litouwen	3, 4		4	1500	350	0		
Luxemburg	1		0					
Maagden Eilanden (Brits)	4		2					
Maagden Eilanden (U.S.A.)	4		0					
Macau	1		2	2000	150	0		
Macedonië (fyrom)	3,4		5	1000	150	27		
Madagascar	6		6					
Madeira	1		0					
Malawi	5		7				J, 35%	Ja*
Malediven	6		7					
Maleisië	2		2	2000	1500	30		
Mali	2		6	1000	100	7	J, 35%	
Malta	1		0	2000	450	0		
Man	1		0					
Marokko	1		3	1500	1150	850		
Marokko Spaans (Ceuta/Melilla)	1		0					
Marshall Eilanden	4			500	10	0		
Martinique	1		0					
Mauretanië	5		7					Ja*
Mauritius	1		3	1500	250	0		
Mayotte	4		1					
Mexico	1		3	2000	1500	630		
Micronesië	4			500	10	0		
Moldavië	5		7				J, 35%	Ja
Monaco	4		0					
Mongolië	4		6	500	25	0	J, 35%	
Montenegro	5		6					Ja
Montserrat	5		7					
Mozambique	5		6				J, 35%	Ja
Myanmar (Birma)	6		7					
Namibië	1		3	1500	150	0		
Nauru	4				10			
Nepal	5		7					Ja
Nicaragua	5		7				J, 35%	Ja*
Nieuw Caledonië	4		1					
Nieuw Zeeland	1		0					
Niger	5		7				J, 35%	Ja
Nigeria	3,4 contante zaken olie/gas: 2		6	1000	200	8		
Niue	4				10			Ja
Noord-Korea	6		7					
Noordelijke Marianen	4		0					

LAND	beleid	restricties	landen klasse	landenplafond (mln euro)	signaleringsplafond (mln euro)	benut (mln euro) per 30-11-2010	DSA/DSF	SIF
Noorwegen	1		0					
Norfolk eiland	1		1					
Oeganda	5		7				J, 35%	Ja
Oekraïne	3		7	1000	400			Ja
Oezbekistan	3		6	1000	100	20		
Oman	1		2	2000	1300	857		
Oost-Timor	5		7				J, 35%	Ja
Oostenrijk	1		0					
Pakistan	5		7					Ja
Palau	4				10			
Panama	2		3	500	450	18		
Papoea Nieuw Guinea	2		5	1000	75	0		
Paraguay	3		5	1000	100			Ja
Peru	2		3	1500	1150	1		
Pitcairn Eiland	4		2					
Polen	2		2	2000	1500	161		
Porto Rico	1		0					
Portugal	1		0					
Qatar	1		2	2000	1100	126		
Réunion	1		0					
Roemenië	2		4	1500	500	8		
Rusland	2		4	2000	1000	486		
Rwanda	5		7				J, 50%	Ja
Salomons Eilanden	6		7					
Samoa-Amerikaans	1		0					
Samoa Eilanden	4				10			Ja
San Marino	4		1					
Saoedi Arabië	2	b(6m)	2	2000	1500	132		
Saô Tomé en Príncipe	5		7				J, 50%	Ja
Senegal	3	b(6m)	6	1000	150	0	J, 35%	
Servië	3		6	1000	100	46		
Seychellen	5		7					Ja*
Sierra Leone	5		7					
Singapore	1		0	2000	1500	71		
Slovenië	1		0	2000	1050	0		
Slowakije	2		0	2000	1500	0		
Soedan	6		7					
Somalië	6		7					
Spanje	1		0					
Spitsbergen	1		0					
Sri Lanka	3,4	da	6	250		231		
St. Helena	4		3					
St. Kitts-Nevis	5		7					Ja
St. Lucia	4		6	500	25	0		
St. Maarten	1			25	20			
St. Pierre et Miquelon	4		1					
St. Vincent en de Grenadinen	5		6					Ja
Suriname	5		7					Ja
Swaziland	1		6	500	50	0		
Syrië	3	b(6m)	6	1000	200	0		
Tadzjikistan	6		7					
Taiwan	1		1	2000	1500	0		
Tanzania	3	c	6	1000	75	16	J, 35%	
Thailand	2		3	2000	1500	0		
Togo	6		7					
Tokelau	1		2					
Tonga Eilanden	6		7					
Trinidad en Tobago	1		2	2000	1000	4		
Tsjaad	6		7					
Tsjechië	2		0	2000	1500	0		
Tunesië	1		3	1500	1150	1		
Turkije	2		4	1500	1150	192		
Turkmenistan	5		6					Ja
Turks en Caicos Eilanden	4		3					
Tuvalu	4				10			
Uruguay	3		4	1500	100	0		
VAE		c	3	1500	1150	535		
Vanuaatu	4			500	10	0		
Vaticaanstad	4		0					
Venezuela	6		7					
Verenigde Staten	1		0					
Vietnam*	3		5	1500		185		
Wallis en Futuna	4		1					
Westelijke Sahara	6		7					
Witrusland	5		7					Ja*
IJsland		d	7					
Zambia	5		6				J, 35%	Ja*
Zimbabwe	6		7					
Zuid Afrika	1		3	1500	1150	265		
Zuid Korea	2		0	2000	1500	2		
Zweden	1		0					
Zwitserland	1		0					

